

1. Shrnutí

- Recese české ekonomiky slábne. HDP¹ se ve 3. čtvrtletí meziročně snížil o 1,3 % po 1,5 % ve 2. čtvrtletí a 2,4 % v 1. čtvrtletí. V kumulaci třech čtvrtletí 2013 HDP klesl o 1,8 %. Mezikvartálně HDP velmi mírně oslabil (-0,1 %) po kolísavém vývoji v 1. a 2. čtvrtletí zapříčiněném mimořádnými vlivy.
- Ve srovnání s horšími meziročními výsledky prvních dvou čtvrtletí, za nimiž stály v prvních třech měsících roku 2013 všechny výdajové složky HDP a ve 2. čtvrtletí již pouze tvorba hrubého kapitálu, byl již ve 3. čtvrtletí více patrný přírůstek výdajů na konečnou spotřebu, avšak pouze vlivem spotřeby vládních institucí. Pozitivní příspěvek zahraničního obchodu k vývoji HDP z 2. čtvrtletí již ve 3. čtvrtletí potvrzen nebyl - naopak, jeho výsledek snížil HDP o 1,5 pb. a investice o 1,3 p.b. Výdaje na konečnou spotřebu jako nejsilnější složka HDP působily stejně jako již ve 2. čtvrtletí směrem k jeho růstu (+0,5 pb.).
- Zaostávání meziročního vývoje HDP v České republice oproti EU 28 trvá už sedm čtvrtletí v řadě. V 1. čtvrtletí 2013 klesl HDP EU o 0,8 % (v ČR o 2,4 %) a v dalších dvou čtvrtletích již jen stagnoval (-0,1 %, resp. 0,1 %), zatímco v ČR i nadále klesal.
- Zvýšené dovozy zboží do české ekonomiky byly dosud ve značné míře soustředěny do posilování zásob v očekávání jejich následné realizace v produkci. Ukazují na to i odpovědi manažerů firem podle indikátoru důvěry podnikatelů z konjunkturálních průzkumů ČSÚ v posledních třech měsících.
- Investice (tvorba hrubého fixního kapitálu) neustále meziročně klesají již devět čtvrtletí v řadě, především vlivem propadu velkých stavebních investic, který trvá již dva a půl roku. Pokles strojních investic je mírnější a trvá kratší dobu (rok a půl). Výdaje na konečnou spotřebu domácností se nevymanily z dlouhodobých meziročních poklesů, mezikvartálně se jejich snižování prohloubilo. Kromě růstu zásob byly pak už jediným přispěvatelem směrem k pozitivnímu vývoji výdaje vlády na konečnou spotřebu.
- Výkonnost odvětví české ekonomiky podle hrubé přidané hodnoty v úhrnu dále klesala, mezikvartálně s výkyvem jediného čtvrtletí už po celé dva roky, meziročně rok a půl. Vyšší byla proti stejnému období předchozího roku hrubá přidaná hodnota prakticky jen v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví.
- Celková zaměstnanost v ekonomice rostla ve 3. čtvrtletí pomaleji než v předchozích dvou čtvrtletích. Nově se objevil významný růst počtu odpracovaných hodin, což vedlo k poklesu hodinové produktivity. Obecná míra nezaměstnanosti vzrostla z 6,8 % v 2. čtvrtletí na 7 %. I přes velmi mírný přírůstek reálné mzdy ve 3. čtvrtletí pokračoval v kumulaci třech čtvrtletí roku 2013 její meziroční pokles.
- Úhrnná cenová hladina byla v 1. čtvrtletí meziročně o 1,8 % vyšší, ale tempo růstu oslabovalo. Růst cen pro spotřebitele zpomaloval už od 2. čtvrtletí 2012 na +1,2 % meziročně ve 3. čtvrtletí. Zlepšování směnných relací působilo na nominální výsledek zahraničního obchodu pozitivně.
- Vnější ekonomické vztahy zaznamenaly za tři čtvrtletí nejpříznivější deficit běžného účtu platební bilance za posledních sedm let, ale i zhoršení výsledku na finančním účtu, který se v deficitu ocitl historicky poprvé. Způsobila ho hlavně výrazná redukce přímých investic daná slabým přílivem přímých investic ze zahraničí a silícími akvizicemi tuzemských firem v cizině. Vysoký přebytek obchodní bilance (154 mld. korun) v nominálním vyjádření vznikl z mírného meziročního zvýšení exportu a poklesu dovozů ovlivněného deflací dovozních cen a tuzemskou recesí.
- Hromadění peněz na účtech nefinančních podniků při jejich neochotě investovat pokračovalo. Neožívají ani úvěry firmám. Jejich zůstatky na běžných účtech vzrostly ke konci září 2013 meziročně o 104 mld. korun. Naopak meziroční přírůstek netermínovaných vkladů domácností byl nejnižší za posledních osm let a stavy jejich vkladů se splatností a výpovědní lhůtou poklesly o 22,5 mld. korun. Je to odrazem nepříliš dobré příjmové situace domácností, jejichž hrubý disponibilní důchod rostl od 3. čtvrtletí 2012 do 2. čtvrtletí 2013 meziročně každé čtvrtletí v průměru jen o 2,3 mld. korun (tj. +0,4 %) a ovlivnil i slabé tempo jejich výdajů na konečnou spotřebu v nominálním vyjádření.
- Deficit státního rozpočtu za tři čtvrtletí 2013 ve výši 1,3 % nominálního HDP byl nejpříznivější za posledních pět let (ve stejném období roku 2012 činil 2,5 % HDP). Deficit byl tlumen vyšším výběrem DPH a příjmy z EU, v opačném směru pak působil slabší výběr korporátní daně a všech spotřebních daní.

¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou data o HDP a jeho složkách uvažována v reálném vyjádření a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.